

Проектна програма за изработка на урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена E1.8 – Инфраструктури за пренос на електрична енергија – 10(20)кВ среднонапонски подземен електричен вод за приклучок на површински соларни и фотоволтаични електрани, на дел од КП 125, КО Нов Дојран, Општина Дојран

Предмет:	Проектна програма
Документација:	Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план
Намена:	E1.8 – Инфраструктури за пренос на електрична енергија – 10(20)кВ среднонапонски подземен електричен вод
Локација:	Општина Дојран
Проектен опфат:	дел од КП 125, КО Нов Дојран, Општина Дојран
Проектен опфат:	299 m ²
Опфат за УПП:	<u>299m²</u>
<u>Должина на кабел за која се бара да се изработат УПП:</u>	<u>87 m</u>

*Согласно член 62, став 3 од Законот за урбанистичко планирање (Службен весник на Република Северна Македонија бр. 32/20 и 111/23) пред изработка на **Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план** се спроведува постапка за изработка, односно одобрување на (Планска) во овој случај **Проектна програма за изработка на урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена E1.8 – Инфраструктури за пренос на електрична енергија – 10(20)кВ среднонапонски подземен електричен вод за приклучок на површински соларни и фотоволтаични електрани, на дел од КП 125, КО Нов Дојран, Општина Дојран***

Согласно член 60, точка 1 од Правилникот за урбанистичко планирање (Службен весник на Република Северна Македонија бр. 225/20 и 219/21) во рамки на Урбанистичкиот проект се приложува Проектна програма. Проектната програма е документ со кој донесувачот на планот ги дефинира описот на проектниот опфат, проектните барања за градбите во рамки на проектниот опфат и проектните барања за инфраструктура. Истата треба да овозможи изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план, а со што ќе се уреди намената и начинот на користење на просторот, како и условите за градење на градбите во рамките на дефинираниот урбанистичко-проектен опфат.

Проектната програма со цел да се овозможи изработка и изградба на :

Проектна програма за изработка на урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена E1.8 – Инфраструктури за пренос на електрична енергија – 10(20)кВ среднонапонски подземен електричен вод за приклучок на површински соларни и фотоволтаични електрани, на дел од КП 125, КО Нов Дојран, Општина Дојран

• Опис на проектен опфат

Просторот кој е предмет на изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план се наоѓа на територијата на Општина Дојран. Во границата на опфат влегува дел од КП

125, КО Нов Дојран, Општина Дојран и во тие граници зафаќа површина од 299 м² или 0.02 ха, односно е со должина од 87м.

Предметниот проект опфат зафаќа:

дел од КП 125, КО Нов Дојран, Општина Дојран

Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена E1.8 – Инфраструктури за пренос на електрична енергија – 10(20)кВ среднонапонски подземен електричен вод за приклучок на површински соларни и фотоволтаични електрани, на дел од КП 125, КО Нов Дојран, Општина Дојран ќе се изработува врз основа на услови за планирање на просторот и со оваа проектна програма бараме истите да се изработат.

Намената на проектниот опфат е усогласена согласно член 77, од Правилник за урбанистичко планирање (Сл.Весник на РСМ 220/20, 219/21, 104/22 и 99/23).

Површината на проектниот опфат во рамки на изнесува вкупно **299 м²**, додека должината на кабелот е **87 м**.

• **Проектни барања за градбите во рамките на проектниот опфат**

За потребите на инвеститорот потребно е да се изработи **Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена E1.8 – Инфраструктури за пренос на електрична енергија – 10(20)кВ среднонапонски подземен електричен вод за приклучок на површински соларни и фотоволтаични електрани, на дел од КП 125, КО Нов Дојран, Општина Дојран**, а врз основа на претходно извршени стручни анализи за погодноста на локацијата.

Со оглед на новонастанатите услови, како и измената на законската и подзаконската регулатива од областа на урбанистичкото планирање, потребно е да согласно Законот за урбанистичко планирање (Службен весник на Република Северна Македонија бр. 32/20 и 111/23), да се утврди можност за изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план.

Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена E1.8 – Инфраструктури за пренос на електрична енергија – 10(20)кВ среднонапонски подземен електричен вод за приклучок на површински соларни и фотоволтаични електрани, на дел од КП 125, КО Нов Дојран, Општина Дојран, треба да биде изработена во согласност со:

- Законот за урбанистичко планирање (Службен весник на Република Северна Македонија бр. 32/20 и 111/23) и
- Правилникот за урбанистичко планирање (Службен весник на Република Северна Македонија бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23).

Со овој **Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена E1.8 – Инфраструктури за пренос на електрична енергија – 10(20)кВ среднонапонски подземен електричен вод за приклучок на површински соларни и фотоволтаични електрани, на дел од КП 125, КО Нов Дојран, Општина Дојран** потребно е да се дефинира основната класа на намена, како и начините на употреба на земјиштето, да ја дефинира површина за градба во рамки на парцелата, односно да ги дефинира сите архитектонско-урбанистички параметри за реализација на комплексот на градби.

Со одобрувањето на предметниот Урбанистички проект ќе се предизвикаат позитивни импулси и ефекти врз целокупното непосредно опкружување од аспект на

повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот, како и економски ефекти манифестирани преку привлекување на нова работна сила.

Сите поединечни елементи на урбанистичко-проектната документација ќе содржат текстуален дел со нумерички показатели за постојната и планираната состојба како и соодветен број на графички прилози.

Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Е1.8 – Инфраструктури за пренос на електрична енергија – 10(20)кВ среднонапонски подземен електричен вод за приклучок на површински соларни и фотоволтаични електрани, на дел од КП 125, КО Нов Дојран, Општина Дојран треба да се изработи согласно Член 62 од Законот урбанистичко планирање (Службен весник на Република Северна Македонија бр.32/20 и 111/23) и Правилникот за урбанистичко планирање (Службен весник на Република Северна Македонија бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23).

Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Е1.8 – Инфраструктури за пренос на електрична енергија – 10(20)кВ среднонапонски подземен електричен вод за приклучок на површински соларни и фотоволтаични електрани, на дел од КП 125, КО Нов Дојран, Општина Дојран е со намена:

Е1.8 – Инфраструктури за пренос на електрична енергија

• Проектни барања за инфраструктура

Со Урбанистичкиот проект потребно е да се обезбеди квалитетна комунална инфраструктура за предметниот простор.

Внатрешните инфраструктурни водови за снабдување со електрична енергија, телефон, вода, и канализациони инсталации, ќе бидат предмет на оваа урбанистичко-проектна документација и ќе бидат дефинирани трасите на основните инфраструктурни водови, за кои е пожелно е да се водат подземно во јасно дефинирани инфраструктурни коридори, а согласно добиените податоци и информации од органите на државната управа и други субјекти.

Доколку при изведување на земјаните работи за поставување на објектот, се најде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културна историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со член 65 од Законот за заштита на културно наследство (Сл.весник на РМ 20/04,115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19), односно веднаш да се запре со отпочнати градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културно наследство во смисла на член 129 од Законот.

Од аспект на одржив степен на сеизмичка заштита, при изградба на објектите да се изврши геомеханичко испитување на носивоста на земјиштето, каде ќе се постават објектите.

Графички дел

Врз основа на член 205 став 1 од Законот за општа управна постапка ("Службен весник на Република Македонија" бр. 38/05), а во врска со член 4 став 3 од Законот за спроведување на Просторниот План на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр.39/2004), Министерот за животна средина и просторно планирање, постапувајќи по барањето на СААН 01 Дооел СКОПЈЕ, го донесе следното:

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

РЕШЕНИЕ
за Услови за планирање на просторот

15-6908/5
25.08.2010 год.
СКОПЈЕ

1. Со ова Решение на СААН 01 Дооел СКОПЈЕ, се издаваат Услови за планирање на просторот за изработка на Локална урбанистичка планска документација за изградба на соларна електрана СААН 01 на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран, Општина Дојран.

2. Условите за планирање на просторот од точка 1 од ова Решение, изработени од Агенцијата за планирање на просторот со тех. Бр.23510 се составен дел на Решението

3 Услови за планирање на просторот за изработка Локална урбанистичка планска документација за изградба на соларна електрана СААН 01 на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран, Општина Дојран, содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија и заклучни согледувања со обврзувачка активност од планската документација од повисоко ниво и графички прилози кои претставуваат извод од Просторниот план на Република Македонија.

Образложение

Врз основа на член 4 став 3 од Законот за спроведување на Просторниот План на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр.39/2004), СААН 01 Дооел Скопје, преку својот полномошник Студио Круг Доо Скопје, поднесе барање бр 15- 6908/1 од 05.07.2010 г. за издавање услови за планирање на просторот за изработка на Локална урбанистичка планска документација за изградба на соларна електрана СААН 01 на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран, Општина Дојран.

За изготвување и донесување на овие планови, Министерството за животна средина и просторно планирање во рамките на своите надлежности издава Решение за услови за планирање на просторот.

Согласно член 35 од Законот за просторно и урбанистичко планирање ("Службен весник на Република Македонија" бр.51/05, 137/07 и 91/09), Агенцијата за планирање на просторот, ги изработи Услови за планирање на просторот за изработка на Локална урбанистичка планска документација за изградба на соларна електрана СААН 01 на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран, Општина Дојран, како составен дел на Решението за услови за планирање на просторот.

Услови за планирање на просторот за изработка на Локална урбанистичка планска документација за изградба на соларна електрана СААН 01 на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран, Општина Дојран, претставуваат влезни параметри и смерници при планирањето на просторот и поставување на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирање на просторот.

Заклучните согледувања дефинирани во Условите за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторниот План на Република Македонија преставуваат обврзувачки активности во понатамошно планирање на просторот.

Министерството постапувајќи по член 4 став 3 од Законот за спроведување на Просторниот План на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр.39/2004), **оцени да издаде Решение** за услови за планирање на просторот за изработка на **Локална урбанистичка планска документација за изградба на соларна електрана СААН 01 на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран, Општина Дојран.**

Врз основа на горе наведеното, а согласно член 205 став 1 од Законот за општа управна постапка ("Службен весник на Република Македонија" бр. 38/05), Министерството одлучи како во диспозитивот на Решението.

ПОУКА: Против ова Решение барателот има право на жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на истото до Комисијата на Влада на Република Македонија, за решавање во управна постапка во втор степен од областа на транспортот и врските и животната средина.

Изработил: Драган Павлоски

Одобрил: Виолета Дракуловска

МИНИСТЕР
Dr. Nexhati Jakupi

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

SPATIAL PLANNING AGENCY

УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

ЗА ИЗРАБОТКА НА ЛОКАЛНА УРБАНИСТИЧКА ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

за изградба на соларна електрана СААН 01 на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран,

ОПШТИНА ДОЈРАН

КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ПРОСТОРНИОТ ПЛАН НА Р. МАКЕДОНИЈА

Тех. бр. 23510

Скопје, август 2010

УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

ЗА ИЗРАБОТКА НА ЛОКАЛНА УРБАНИСТИЧКА ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА
за изградба на соларна електрана СААН 01 на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран,

ОПШТИНА ДОЈРАН

КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ПРОСТОРНИОТ ПЛАН НА Р. МАКЕДОНИЈА

Барател:

СААН 01 ДООЕЛ Скопје

Тех. бр. 23510

Е. бр. Y23510

Раководител на задачата:

м-р Христина Оџаклиеска, дипл. инж. по заш. жив. сред.

Агенција за планирање на просторот

Директор

Огнен Апостолски, д.и.а.

Скопје, август 2010

Природни и климатски карактеристики

Природните карактеристики на едно подрачје представуваат збир на вредности и обележја создадени од природата, а без учеството и влијанието на човекот. Во нив спаѓаат географската и геопрометната положба на подрачјето, рељефните карактеристики, геолошки, сеизмички, педолошки и климатски карактеристики.

Климатски карактеристики: Широката отвореност на Вардарската долина, а со неа и овој предел, кон Солунската котлина преку долината на Вардар условија силно влијание на медитеранската (Егејската) клима во овој регион. Ова влијание посебно е изразено во котлинскиот дел од 300 м.н.в., а нешто изменето и во ридското подрачје до 600 м.н.в. Треба да се напомене дека со покачувањето на надморската височина за секој 100 метри, се намалува температурата на воздухот за 0,6°C.

Вкупен број на часови со инсолација во годината изнесува 2.448 часа, што може да се спореди со некои места на Јадран и Медитеранот воопшто. Просечната годишна температура во овој регион изнесува 14,5°C. Годишната амплитудата на температурата е 21,8°C. Средната годишна минимална температура изнесува 9,0°C, а средната годишна максимална 20,1°C. Апсолутниот максимум изнесува 43,5°C измерен на 7-7-1988 год., а апсолутен минимум од -12,5°C измерен на 26-1-1963год. Просечно годишно има 122 ведрни денови, 165 облачен ден и 78 тмурни денови.

Просечната годишна сума на врнежи во овој предел изнесува 586,2 мм. Распоредот на врнежите не е рамномерен. Најголеми количини на врнежи има во ноември 79,5мм, па потоа во мај 63,5мм, а најмалку во лето август 30,2мм и јули 32мм. Денови со град има просечно годишно 18, а магливи денови 4.

Фактичкиот број на денови со снежна покривка изнесува 10 дена, додека траењето на мразниот период изнесува 112дена. Екстремна вредност на снежната покривка изнесува 59см на ден 5-12-1983год, а просечна височина изнесува 9,9см.

Просечната вредност на релативната влажност изнесува 69%, во ноември е 78%, а во јули период се спушта до 58%.

Ветер со најголема честина е северозападниот ветер со честина од 317% просечна брзина од 3,5м/сек и максимална брзина од 10 бофори. Втор по честина е североисточниот ветар со максимална честина од 99%, просечна брзина од 1,7м/сек и максимална брзина од 6 бофори. Од југоисток со честина од 70% и просечна брзина од 2,1м/сек и максимална брзина од 7 бофори и јужниот ветар со честина од 57%, просечна брзина од 2,2м/сек и максимална брзина од 7 бофори.

Економски основи на просторниот развој

Концептот на планиран економски развој утврден со Просторниот план на Република Македонија ќе се реализира со изработка на просторни и урбанистички планови од регионално и локално ниво кои ќе се темелат на основните услови и претпоставки за остварување на целите и определбите поставени во областа на развојот и размештеноста на стопанските дејности.

Според нивото на развиеноста на стопанската структура, фазата од развојот во која се наоѓа стопанството, степенот на расположивоста на факторите за развој, стопанските состојби и економската позиција на Република Македонија во светот, идниот развој на македонската економија на национално и

локално ниво е условен од насоките и комбинацијата на инвестициите со другите развојни фактори во Државата.

Објективно идниот развој треба да се насочи кон: производство наменето за извоз; технолошко осовременување на капацитетите; инвестициони проекти претежно со трудоинтензивни карактеристики поради обемната понуда на релативно евтината работна сила; инвестирање во мрежата на локалната и регионалната инфраструктура.

Концепцијата на просторната организација на стопанските дејности се темели на објективните фактори според кои врз основа на одлуките на одделните сопственици и менаџери и планските предвидувања и одлуките на општодржавните органи или органите во локалната самоуправа, разместувањето се остварува како дисперзија во просторот и како концентрација на стопанството на одделни места. При доминација на пазарот и приватната сопственост во економскиот систем, вистинското решение се наоѓа во комбинација на концентрацијата и дисперзијата, како комплементарни приоди во развојот и просторната разместеност на стопанството.

Со разместувањето на стопанските капацитети и со агломерирањето на населението во просторот, се формираат центри-полови на развојот како што се градовите Валандово и Богданци со гравитационо влијание врз просторот за кој што се наменети Условите за планирање. Половите на развој ги формираат оските на развојот кои во минатото се формирале во зависност од географските карактеристики на просторите, т.е. според релјефот, теченијата на реките и слично. Во денешно време позначајни станаа деловните односи, меѓучовечките комуникации, географските белези, како и изградените инфраструктурни системи и стопански капацитети.

Со Просторниот план на Р. Македонија дефинирани се пет оски на развој од кои релевантна за анализираниот простор е Развојната оска "Север-Југ" која минува по средината на територијата на земјата. Таа го следи од Скопје на југ течението на реката Вардар. Формирана е историски во текот на целиот XX век, па и порано, а на југ, преку границата стигнува до Солун. По Првата светска војна таа продолжи и на север, па се спои со оската по течението на реката Морава. Денес, на територијата на земјата ги поврзува градовите: Куманово - Скопје - Велес - Неготино (и Кавадарци) - Демир Капија - Валандово - Гевгелија. На север од Скопје има и еден крак до Приштина. Какви промени и да се случат, во наредните децении оваа оска ќе остане главна.

Сите оски кои се зацртани со Просторниот план на Државата ќе се имаат предвид за просторната организација, а во прв ред за модернизацијата на патиштата, за изградбата на далекуводи, гасоводи итн. При спроведувањето на стратегијата за организација и користење на просторот за стопански активности, решенијата во просторот треба да овозможат поголема атрактивност на просторот, заштита на природните и создадени ресурси и богатства, сообраќајно и информатичко поврзување, локациона флексибилност и почитување на објективните фактори на развојот.

Согласно определбите на Просторниот план на Р. Македонија, идниот развој и разместеноста на економските дејности на овој простор треба да базира на примена на принципите и стандардите за заштита на животната средина, особено нивна превентивна примена и спречување на негативните влијанија врз животната и работна средина. Изградбата на соларна електрана со капацитет од

200 kW на м.в. Ковачевиќ, КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран во Општина Дојран ќе биде во функција на одржливиот економски развој преку примена на нови технологии за производство на енергија од обновливи извори.

Користење и заштита на земјоделското земјиште

Зачувувањето, заштитата и рационалното користење на земјоделското земјиште е основна планска определба и главен предуслов за ефикасно остварување на производните и другите функции на земјоделството, а конфликтните ситуации кои ќе произлегуваат од развојот на другите стопански и општествени активности ќе се решаваат врз основа на критериуми за глобална општествено-економска рационалност и оправданост со што ќе се постигнат следните зацртани цели:

- Запирање на тенденциите на прекумерна и стихијна пренамена на плодните површини во непродуктивни цели
- Зголемување на продуктивната способност на земјоделското земјиште и подобрување на бонитетната структура на оработливите површини во функција на поголемо производство на храна;
- Привремено или трајно исклучување од процесот на производство на храна на терените каде концентрацијата на токсични материји од сообраќајни коридори во земјиштето, воздухот и водата се над дозволените норми;
- Рекултивирање и враќање на деградираното земјиште во земјоделска намена со мелиоративни и агротехнички зафати;
- Искористување на компаративните предности и погодности на одделни подрачја и стопанства за повисок степен на финализација и задоволување на потребите на преработувачките капацитети и нивна ориентација кон извоз;
- Обезбедување на материјални и други услови за дефинирање и реализација на програмата за реовизација на земјоделското производство поради рационално искористување на сите природни ресурси, човечки потенцијали и индустрископреработувачки капацитети.

За оптимално искористување на еколошките и други услови, се предлага да се користи реонизацијата според која **Република Македонија е поделена во 6 земјоделско-стопански реони и 54 микрореони**. Предметниот локалитет се наоѓа во **Медитерански реон** кој е поделен на **Јужно-медитерански со 2 микрореони и Централно-медитерански со 10 микрореони**.

При изработка на планската документација, неопходно е воспоставување и почитување на ефикасна контрола на користење и уредувањето на земјиштето и утврдување на норми и стандарди за градба.

Заштитата на земјоделското земјиште, како една од приоритетните определби на Просторниот план, од аспект на забрана на пренамена на земјиште со квалитет од I-ва до IV-та бонитетна класа за неземјоделски цели, се регулира со членовите 48, 49, 50, 51 од Законот за земјоделско земјиште (Сл. в. на РМ бр. 135/07). Согласно член 49, при зафаќање на нови земјоделски површини од I, II, III и IV-та бонитетна класа, предвидени со програмата за изработка на урбанистички планови, единиците на Локалната самоуправа се должни да прибават согласност

за трајна пренамена на земјиштето од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Водни ресурси и водостопанска инфраструктура

Со цел да се согледаат **расположивите водни ресурси** согласно Просторниот план на Република Македонија, територијата на Републиката во трите основни сливови на реките Вардар, Струмица и Црн Дрим е поделена на 15 водостопански подрачја. (ВП): ВП "Полог", "Скопје", "Треска", "Пчиња", "Среден Вардар", "Горна Брегалница", "Средна и Долна Брегалница", "Пелагонија", "Средна и Долна Црна", "Долен Вардар", "Дојран", "Струмичко Радовишки", "Преспа", "Охридско - Струшко" и "Дебар".

Просторот на кој се предвидува изградба на соларна електрана, на м.в. Ковачевиќ, КО Нов Дојран, општина Дојран припаѓа на **водостопанското подрачје (ВП) "Дојран"**. ВП "Дојран" го опфаќа сливот на Дојранско Езеро од страна на Р. Македонија.

Колку водите во одреден простор може да се сметаат за "воден ресурс" зависи од можноста за нивно искористување, односно од можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, индустријата и заштитата на живиот свет. Водата како "ресурс" ја има многу помалку од "присутните води" што треба да се има секогаш во предвид при планирањето за нејзино искористување.

ВП "Дојран" е сиромашно со вода. Во Републиката се регистрирани вкупно 4.414 извори од кои со издашност над 100 л/сек регистрирани се 58. Во ВП "Дојран" не е регистриран извор со значајна издашност.

Подземните води - аквифери формирани се главно во котлините и нивната издашност зависи од климатските, морфолошките и хидрогеолошките карактеристики на просторот. Овие води поради високиот квалитет со кој најчесто се одликуваат може да имаат големо значење за покривање на потребите од вода, но потребни се дополнителни истражувања за нивниот квантитет и квалитет.

Како посебен вид на подземни води се издвоени наоѓалиштата со термални, термоминерални и минерални води од кои во регионот на В.П "Дојран" со значаен квалитет и капацитет не се забележани.

Изградбата на соларната електрана со која ќе се користи сончевата енергија како обновлив ресурс во подрачје кое е сиромашно со хидроенергетски потенцијал, ќе допринесе за подобрување на енергетската покриеност на потрошувачите во согласност со принципите на еколошко искористување на ресурсите.

Соларната електрана е во близина на Дојранското Езеро. Заради значењето и важноста на езерото, регистрирано како споменик на природата, секој субјект е должен во текот на своите активности да се однесува внимателно и рационално во користењето на водите, да го спречува нивното загадување и да избегнува било какви негативни ефекти и ризици за човековото здравје и за животната средина.

Енергетски извори и енергетска инфраструктура

Од аспект на енергетиката и енергетската инфраструктура со Просторниот план на Р.Македонија се дефинираат состојбите, потребите и начините на задоволување на потрошувачката на разните видови на енергија во Републиката. При тоа приоритет се дава на намалување на увозната зависност на енергенти и енергија, односно задоволување на потрошувачката со домашно производство. За урамнотежување на потрошувачката и преносот на електричната енергија во сите делови на Р. Македонија се планира подобрување на квалитетот и доверливоста на работата на електропреносната мрежа.

Размената на електрична енергија помеѓу балканските електроенергетски системи (чии земји најчесто се увозници) е многу значаен фактор за натамошниот развој. Електроенергетските системи на овие земји треба да бидат поврзани со интерконективните водови со доволен капацитет за да водовите не претставуваат тесно грло во трансмисијата на потребните количини на електрична моќност. Р. Македонија досега има 400kV водови со Р.Грција (два вода), Косово и кон Р. Бугарија а во план е градбата на водот кон Србија и Албанија. Во овој регион минува 400kV водот Дуброво-Солун далеку на запад од локацијата за соларна електрана.

Постојните и планирани 110kV водови немаат конфликт со локацијата на која се планира изградбата на соларната електрана.

Зголемувањето на увозот на електрична енергија во последниве години ја потенцира важноста на изградбата на нови извори како и целосно искористување на постојните капацитети. Стратешка важност на Р.Македонија е преобразба на енергетскиот сектор, донесување на нови мерки за инвестирање во обновливите извори на енергија и подобрување на енергетската ефикасност. Во таа насока е и изградбата на соларната електрана.

Гасовод-нафтовод

Природниот гас, со сегашната потрошувачка, малку е застапен во енергетскиот сектор во Македонија. Со негова зголемена употреба се воведува еколошки поприфатливо гориво кое со својот хемиски состав и висока калорична моќ, представува одлична замена за нафтата, нејзините деривати, јагленот и другите цврсти горива. Природниот гас испушта помалку штетни материји во однос на другите енергенти, заради што аерозагадувањето е сведено на минимум. Изградениот крак Жидилово-Скопје е дел од меѓународниот транзитен гасоводен систем Русија - Романија - Бугарија - Македонија. При проширувањето и натамошната доизградба на гасоводниот систем се планира да се изгради магистрален вод Клевовци-Неготино со крак Штип-Радовиш-Струмица-Гевгелија со што ќе се овозможат поволни услови за развој на гасоводната мрежа во овој регион. Трасата на овој гасовод не е точно утврдена.

Изградениот **нафтовод Солун-Скопје** минува далеку на запад од соларната електрана.

Население

Утврдувањето на концептот на просторната организација, уредувањето и користењето на територијата на Републиката, а во контекст на тоа и стопанската структура, зависи од развојот, структурните промени и просторната дистрибуција на населението.

Врз основа на прогноза за бројот, структурата, темпото на растежот, критериумите за разместување и подвижноста, треба да се покаже просторно-временската компонента на остварување на идната организација и уредување преку демографскиот аспект.

Демографските проекции, кои на планирањето му даваат нова димензија, покажуваат или треба да покажат, како во иднина ќе се формира населението, неговиот работен контингент (работна сила) и домаќинствата и како треба да придонесат кон сестрано согледување на идната состојба на населението како произведен дел, потрошувач и управувач - креатор.

Тргувајќи од определбата дека **популациската политика преку систем на мерки и активности** треба да влијае врз природниот прираст, се оценува дека за обезбедување на плански развој и излез од состојбата на неразвиеност се наметнува водењето активна популациска политика во согласност со можностите на социо-економски развој на Републиката. Во овие рамки треба да се води единствена популациска политика со диференциран пристап и мерки по одделни подрачја, со цел да се постигне **оптимализација во користењето на просторот и ресурсите**, хуманизација на условите за семејниот и општествениот живот на населението, намалување на миграциите, како и создавање на услови за порамномерен регионален развој на Републиката.

Според податоците од Пописот на населението, домаќинствата и становите спроведен во 2002 год. вкупниот број на жители во Општина Дојран на чиј простор се наоѓа предметната локација, изнесува 3426 жители, од кои 41.8% претставува расположива работна сила значаен потенцијал за идниот развој на овој крај.

Како демографска рамка, населението е значајна категорија која треба да се има во предвид при апроксимацијата на потенцијалните работни ресурси и потенцијалните потрошувачи и корисници на сите видови услуги.

Урбанизација и систем на населби

Урбанизацијата како сложен, динамичен процес треба да претставува основна рамка и влијателен фактор во насочувањето на долгорочниот просторен развој на Република Македонија.

Процесот на урбанизација веќе се одвива, а и во наредниот период ќе се одвива во општествено-економски услови во кои приватната иницијатива и пазарното стопанство ќе имаат значајно место и насочувачка улога во дефинирањето на перспективниот долгорочен просторен развој.

Изградбата на соларна електрана на м.в. Ковачевиќ, КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран, Општина Дојран, ќе предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно окружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот и се разбира економски ефекти манифестирани преку едуцирање на нови квалитетни стручни кадри неопходни во процесот на создавање на нова работна сила и нејзино вклучување во економскиот и општествен живот како на локално така и на регионално и национално ниво.

Ваквите и слични иницијативи на соодветен начин се вградени во основните цели на урбанизацијата и развој и уредување на селските населби, дефинирани во Просторниот план на Р. Македонија:

- децентрализиран, рамномерно територијално распределен развој на целата територија,
- усогласување на динамиката на процесот на просторната прераспределба на населението со динамиката на стопанскиот развој;
- стимулирање на развојот на недоволно развиените и депопулираните подрачја;
- создавање услови за непречено вршење на основните човекови активности (функции), обезбедување висок степен на заштита на животната средина и запазување на принципите на одржлив развој;
- интензивирање на позитивните форми на трансформација и социоекономски развој на селото преку оптималното искористување на ресурсите;
- зголемување на нивото на економската и социјалната згриженост, со непосредно влијание врз зголемувањето на мотивираноста на селското население и искажување на траен интерес за опстанок во матичната средина, целосна афирмација на сите аспекти на живеење и стопанисување во руралната средина и создавање на неопходна економска и социјална сигурност;
- зголемено ниво на функционална и комунална опременост и планско уредување на селските населби, подобрување на локалната сообраќајна инфраструктура и ефикасна комуникациска поврзаност со центрите од повисоко ниво.

Просторниот план се залага за концепт на интегрален и полифункционален пристап во **организација и уредување на руралните простори**, како појдовна основа за развој и унапредување на квалитетот на живот во селските подрачја, при што приоритетна задача претставува **целосното активирање на расположивите потенцијали**, релевантни за развој на стопанството, кои ќе бидат искористени за создавање на систем за ефикасно организирано пазарно стопанисување.

Во рамките на насоките за изработка на планови од пониско ниво, кои ги дава Просторниот план, за системи од ваков тип треба да се почитува:

- избор и распоред на активности согласно со природните услови, расположивата работна сила и постојните стопански капацитети;
- создавање можности за отворање нови работни места во населби и подрачја каде треба да се задржи постојното население и да се насочат миграциите;
- обезбедување на спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство и се организира и уредува просторот со цел за вкупен развој, а особено во однос на:
  - бесправната градба;
  - стопанисувањето со шумите, земјоделското земјиште, водите и друго;
  - заштита на создаденото и природното богатство.

Насоките и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја треба да се утврдат со помош на стручни основи и упатствата од ресорите на земјоделството, водостопанството, шумарството и заштитата на животната средина.

Домување

Основните цели на Просторниот план во областа на домувањето се во функција на оптимална проскција на станбениот простор, а се однесуваат на: обезбедување стан за секое домаќинство, подобрување на станбениот стандард, изградба на **адекватна инфраструктура во функција на поквалитетен стандард на домување**, асизмичност во градбата, замена на субстандардниот станбен фонд и изнаоѓање модули и дефинирање на критериуми за надминување на појавата на бесправна изградба.

Современата технологија, автоматизација и модернизација навлегува во сите пори на современиот живот, па оттаму предизвикува битни трансформации и во станот, кои квалитативно го менуваат традиционалниот тип на домување и станот.

Порастот на животниот стандард и порастот на културата на домувањето доведуваат до постојано зголемување на површината на станот, подобрување на внатрешната организација и распоред, **квантитативно и квалитативно подигнување на комуналната опременост на станот**.

Во тој контекст оваа иницијатива за изработка на Услови за планирање на просторот за изработка на Локална урбанистичка планска документација за изградба на соларна електрана СААН 01 на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран, Општина Нов Дојран, е во функција на обезбедување поквалитетни услуги за снабдување на домаќинствата со електрична енергија во овој дел на Р. Македонија, со што се овозможува **квалитативно и квантитативно подигнување на комуналната опременост на станот како негова основна клетка**.

Индустрија

Развојот и просторната разместеност на индустријата претставува клучен фактор и движечка сила за поттикнување на развојот на вкупното стопанство и модернизација на другите области од стопанскиот и општествениот живот. Ефикасното и успешно спроведување на насоките и определбите за поттикнување на развојот на производните индустриски дејности и нивно рационално разместување во просторот ги детерминираат позитивните промени и во другите сегменти на економијата: пораст на вработеноста, зголемување на бруто домашниот производ, подобрување на животниот стандард и др.

Во областа на индустријата, во периодот по осамостојувањето на земјата, настанаа битни промени во поглед на сопственоста, организираноста на работите и реструктурирањето на производството што се од особено значење за поефикасно стопанисување и зголемување на производството.

Врз основа на сознанијата и определбите на националната стратегија за економски развој на Република Македонија (МАНУ, 1997), како и врз основа на досегашниот развој, а особено концептот на одржлив развој, основните насоки и стратешки определби на долгорочниот развој на индустријата се следните: технолошко реструктурирање, извозна ориентација на водечките сектори и

гранки; пошироко воведување и развој на еколошки-просторно прифатливо индустриско производство со развој на штедливи технологии (во однос на природните ресурси, енергијата и горивото и работната сила) и (или) малоотпадни (безотпадни) технологии; зголемување на ефикасноста на производството; почитување на инвестиционите критериуми врз база на континуирано планирање и прифаќање на пазарните критериуми на стопанисување; стратегија на разместеност на индустриските капацитети која ја респектира просторната структура на факторите на разместеноста, рационалниот распоред на материјалните производствени фондови, од аспект на вкупниот простор на Републиката и потребите од комплексен развој на одделни територијални единици; развој на малите претпријатија, заради остварување на концептот на децентрализиран развој и разместеност на индустријата.

Врз овие основи, во наредниот период, индустриското производство се очекува да биде застапено во сите општини и да остварува растеж кој ќе придонесе за зголемување на вработувањето, подобрување на условите за живеење на граѓаните на поширокиот простор на земјата.

Реализацијата на Локалната урбанистичка планска документација за изградба на предвидената соларна електрана СААН 1 на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран, ќе биде во функција на определбите за производство на енергија од обновливи извори.

Сообраќај и врски

Комуникациската мрежа на Република Македонија, сочинета од повеќе комуникациски потсистеми, е етаблирана преку системот за сообраќај и врски врз чија основа, помеѓу другото, се темели и организацијата на просторот на државата. Комуникациските системи во Република Македонија, кои се од особено значење за развојот на стопанските активности, се очекува да се подобруваат, унапредуваат и да се развиваат во две насоки на развој на комуникациите:

- екстерното поврзување на државата (стратешки коридори);
- интерното поврзување во државата (регионални и локални потреби).

Основа за *екстерното поврзување* на државата се дефинираните комуникациски коридори согласно меѓународните конвенции и препораки, што воедно се и основа за ориентација кон европските и балканските определби за економски и технолошки комуникации, што е од особено значење за извозот.

Основата за *интерното поврзување* во државата односно планирање и развој на патната мрежа на Р. Македонија се базира на категоризација на патиштата, на стратешки дефинирани меѓународни коридори за патен сообраќај, на досега изградената европска патна мрежа-ТЕМ со "Е" ознака на патиштата, на досега изградената магистрална и регионална патна мрежа, како и на определбите од долгорочната стратегија за развој.

Мрежата на патишта "Е" ознака што ги дефинира меѓународните коридори за патен сообраќај низ Републиката се: Е-65, Е-75, Е-850, Е-871.

Во идната патна мрежа на Р. Македонија, основните патни коридори ќе ги следат веќе традиционалните правци во насока север-југ (коридор 10), односно исток-запад (коридор 8), што се вкрстосуваат во просторот помеѓу градовите:

Скопје, Куманово и Велес. На тој начин дел од магистралните патишта во Република Македонија ќе формираат три основни патни коридори, што треба да се изградат со технички и експлоатациони карактеристики компатибилни со системот на европските автопатишта (ТЕМ):

- север-југ: М-1 (Србија - Куманово - Велес - Гевгелија - ГР);
- исток-запад: М-2 и М-4 (БГ-Крива Паланка-Куманово-Скопје-Тетово-Струга-АЛ и крак Скопје- Србија);
- исток-запад: М-5 (БГ-Делчево-Кочани-Штип-Велес-Прилеп-Битола-Ресен-Охрид-Требеништа-М4 (крак Битола-граница со ГР).

На автопатската и магистралната патна мрежа се надоврзуваат регионалните патишта, што заедно со локалните категоризирани патишта ќе ја сочинуваат патната мрежа на Република Македонија. Релевантен регионален патен правец за предметната локација е:

- **Р-604** - (Струмица-врска со М-6-Рабово-Дојран-гр. со Р.Грција, со крак за Вељуса) .

Динамиката за реализација на мрежата, што ќе овозможи целосно опслужување на Република Македонија, ќе биде во функција на сообраќајните потреби (очекуваниот обем на сообраќајот), потребите за интеграција во европскиот патен систем, како и економската моќ на државата, а трасите на меѓународните и магистралните патишта, задолжително ќе поминуваат надвор од населените места и се предлага да се решаваат со денивелирано вкрстосување со останатата патна мрежа.

При планирање на локацијата да се почитува заштитна зона на патот, согласно Законот за јавни патишта (Сл.в. на РМ, бр.84/08, бр.52/09 и бр.114/09).

Железнички сообраќај: Концепцијата за развој на железничкиот систем базира на потребата за модернизација и проширување на железницата во целина, како и поврзување на железничката мрежа на Република Македонија со соодветните мрежи на Република Бугарија и Република Албанија.

Железничката мрежа на Република Македонија, во планскиот период, треба да ја сочинуваат: магистрални железнички линии од меѓународен карактер, регионални линии и локални линии.

1. Магистрални железнички линии од меѓународен карактер:

- СР- Табановце-Скопје-Гевгелија-ГР ..... 213,5 км
- СР - Блаце-Скопје ..... 31,7 км
- СР -Кременица-Битола-Велес ..... 145,6 км
- БГ -Крива Паланка-Куманово ..... 84,7 км
- АЛ-Струга-Кичево-Скопје ..... 143,0 км

Покрај постојните врски Табановце и Блаце на север, односно Гевгелија и Кременица на југ, ќе се изврши и соодветно поврзување на исток кон Република Бугарија, односно на запад кон Република Албанија, со што ќе се овозможи целосно интегрирање на македонскиот железнички систем со соодветните системи на соседните држави.

Во планскиот период до 2020 год. меѓудругото се очекува развој на интегралниот транспорт, односно техничко-технолошкото доопремување на Македонските железници за извршување на задачите и за вклучување во

меѓународниот сообраќај, што е во согласност со стратегијата на развојот на железничкиот сообраќај и со реалните можности на Република Македонија.

Воздушен сообраќај: Воздушните патништа во Република Македонија се интегрален дел од европската мрежа на воздушни коридори со ширина од 10 наутнички милји во кои контролирано се одвиваат прелетите над територијата на државата.

Примарната аеродромска мрежа во Република Македонија треба да ја сочинуваат вкупно 4 аеродроми за јавен воздушен сообраќај, и тоа во Скопје, Охрид, **Струмица** и Битола. Аеродромот во Скопје да се оспособи за прием и отпрема на интерконтинентални авиони (со продолжување на постојната полетнослетна патека, или со изградба на нов аеродром на друга локација), аеродромот во Охрид да се реконструира во повисока-II категорија, а новите аеродроми што се предвидуваат во Струмица и Битола да бидат со доминантна намена за карго транспорт на стоки.

Реконструкција на скопскиот аеродром, или активирање на локација за изградба на нов аеродром, кој ќе може без ограничување целосно да ги опслужува сите видови на патнички авиони, е определба која ќе произлезе по изработката на Студијата за аеродроми.

Секундарната аеродромска мрежа се предлага да ја сочинуваат сегашните 5 реконструирани и технички доопремени спортски аеродроми и вкупно 15 аеродроми за стопанска авијација, од кои 7 нови. Покрај тоа треба да се уредат и околу 20 терени за дополнителен развој на воздухопловниот спорт и туризам во согласност со меѓународните прописи за ваков вид на аеродроми.

Телефонска мрежа: АД "Македонски Телекомуникации" за своите корисници обезбедува широк опсег на услуги како што се: говорни услуги (вклучувајќи услуги со додадена вредност), услуги за пренос на податоци, пристап до Интернет, мобилни телекомуникациони услуги, јавни говорници. Телекомуникационите услуги се обезбедуваат врз основа на добро воспоставената телекомуникациона мрежа со примена на најсовремени технологии.

Корисниците во ова подрачје во телекомуникацискиот сообраќај се приклучени преку телефонската централа во **Стар Дојран**.

Мобилна телефонија: Кориснички компании за мобилна телефонија во Македонија се Т-Мобиле, Оне и ВИП. Тие во своите секојдневни развојни активности вршат:

- Квалитетно мрежно покривање со мобилен сигнал на:
  - региони, општини, населени места,
  - подрачја од јавен интерес (културно-историски, спортски, стопански, индустриски, погранични зони и др.)
  - сообраќајна и транспортна инфраструктура;
- Изготвување на проекти за развој на GSM мрежата согласно постоечката инфраструктура на теренот;
- Усогласување на развојните планови со одделни институции на државата (министерства, управи и сл.).

Овој регион целосно е покриена со сигнал на трите оператори на мобилна телефонија.

Заштита на животната средина

Заради задоволување на потребите за здрава животна средина, како и социјалните и економските потреби на сегашните генерации, без притоа да се загрозат правата на идните генерации да ги задоволат сопствените потреби, при преземањето на секоја активност или вршење на која било дејност задолжително треба да се води сметка за рационалното и одржливо користење на природните богатства. Енергијата на сончевото зрачење претставува најобилен, неисцрпен, бесплатен и обновлив извор на енергија, кој не ја загадува околината. Сончевите постројки произведуваат електрична енергија со мало влијание по околната средина. Тие не произведуваат емисии на штетни материји, не трошат гориво и не создаваат бучава. Единствено негативно влијание по човековата околина е потребата од зголемена површина на земјиште за нивно инсталирање.

Од аспект на заштита на животната средина, урбанистичката планска документација се усогласува со Просторниот план на Р. Македонија. Врз основа на режимот за заштита, предвиден со Просторниот план, се организира распоред на активности и изградба на објекти, кои ги исполнуваат барањата поставени со одржливиот стопански развој и современиот третман на заштита.

Нарушувањето на природните процеси во животната средина се јавува како последица на нерационалното искористување на природните ресурси и животниот простор, преку: деградирање на почвените површини под дејство на природниот или антропогениот фактор; пренамена на земјоделско земјиште со висока бонитетна класа за непродуктивни или помалку продуктивни цели; примена на застарени производствени технологии во индустријата и т.н.

Мерките и активностите кои се превземаат во насока на рационално искористување на просторот и заштитата на животната средина, при што се земени во предвид и посебните интереси на просторниот развој се:

- спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;
- организирање и уредување на просторот со цел да се постигне севкупен развој, особено во однос на:
  - стопанисувањето на земјоделското земјиште, шумите, водите и др.
  - заштитата на природното и создаденото богатство.
- утврдување на насоката и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја со помош на стручни упатства од ресорите на земјоделството, водостопанството, шумарството и заштитата на животната средина;
- при уредувањето на просторот и прилагодувањето на новите потреби и иницијативи, потребно е да се издвојат оптималните можности за развој.

Законската регулатива, врз основа на која се уредува областа, од аспект на заштита на животната средина и која е потребно да се примени при изработка на Локалната урбанистичка планска документација е следната:

- Законот за животна средина (Сл.в. на РМ бр.53/05, бр.81/05, бр.24/07, бр.159/08, бр.83/09 и бр.48/10);
- Закон за заштита на природата (Сл. в. на РМ бр.67/04, бр.14/06, бр.84/07 и бр.35/10);

- Законот за заштита на Охридското, Преспанското и Дојранското езеро (Сл.в. на СРМ бр.45/77, 8/80, 51/88, 10/90 и 62/93)
- Закон за квалитет на амбиентниот воздух (Сл.в. на РМ, бр.67/04, бр.92/07 и бр.35/10);
- Закон за управување со отпадот (Сл.в. на РМ бр.68/04, бр.107/07, бр.102/08 и бр.143/08);
- Закон за заштита од бучава во животната средина (Сл.в. на РМ бр.79/07);
- Закон за водите (Сл.в. на РМ, бр.4/98, и Сл.в. на РМ, бр.87/08, бр.06/09 и бр.161/09);
- Уредба за класификација на водите (Сл.в. на РМ бр.18/99);
- Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води (Сл.в. на РМ бр.18/99);
- Уредбата за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапка за оцена на влијанијата врз животната средина (Сл.в. на РМ, бр.74/05 и бр.109/09);
- Правилник за стандарди и нормативи за Урбанистичко планирање (Сл.в. на РМ бр.78/06, бр.140/07, бр.12/09 и бр.93/09) и други законски и подзаконски акти.

Со цел да се обезбеди заштита на животната средина и запазување на поставените стандарди, при изработка на **Локална урбанистичка планска документација за изградба на соларна електрана САН 01, на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран, Општина Дојран**, потребно е да се има во предвид следното:

- Согласно Законот за животна средина (Сл.в. на РМ бр.53/05, бр.81/05, бр.24/07, бр.159/08, бр.83/09 и бр.48/10) и Уредбата за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапка за оцена на влијанијата врз животната средина (Сл.в. на РМ, бр.74/05 и бр.109/09), **треба да се утврди потреба од спроведување на постапка за оцена на влијанието на проектот врз животната средина.** Потребата од оцена на влијанијата врз животната средина, ја утврдува Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.
- Согласно Законот за животна средина (Сл.в. на РМ бр.53/05, бр.81/05, бр.24/07, бр.159/08, бр.83/09 и бр.48/10) и Законот за заштита на природата (Сл. в. на РМ бр.67/04, бр.14/06, бр.84/07 и бр.35/10), правните или физичките лица кои вршат дејности или активности кои не спаѓаат во проектите за кои се спроведува постапка за оцена на влијанието врз животната средина се должни да изготват **Елаборат за заштита на животната средина** со цел да се оцени влијанието на дејностите или активностите врз животната средина, пред да започнат со спроведувањето на проектот и истиот да го достават до органот надлежен за одобрување на спроведувањето на проектот.

Надлежноста за одобрување на елаборатот се утврдува согласно Уредбата за дејностите и активностите за кои задолжително се изработува елаборат, а за чие одобрување е надлежен градоначалникот на општината, градоначалникот на градот Скопје и градоначалникот на општините во градот Скопје (Сл.в. на РМ бр.80/09) и Уредбата за дејностите и активностите за кои задолжително се изработува елаборатот а за чие одобрување е надлежен органот за вршење на стручни работи од областа на животната средина (Сл.в. на РМ бр.80/09).

- Евентуалниот отпад што може да се формира во тек на изградбата и експлоатациониот период треба да се депонира организирано со контролиран транспортен систем во постојните депонии.

Концептот за заштита на животната средина базира на општите и посебни цели и насоки за заштита на посебните природни вредности, меѓу кои при планирање на Локална урбанистичка планска документација за изградба на соларна електрана СААН 01, на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран, Општина Дојран, потребно е да се посвети посебно внимание на:

- Заштитата, унапредувањето и адекватно користење на природните предели, амбиентите и пејзажите во просторот, во име на зачувување на амбиенталните, естетските и рекреативните потенцијали на просторот;
- При изработката на Локалната урбанистичка планска документација да се имплементираат плански мерки за заштита на биодиверзитетот.

Заштита на природното наследство

Од областа на заштита на природата (*природното наследство и биолошката и пределската разновидност*), урбанистичката планска документација треба да се усогласи со Просторниот план на Република Македонија на тој начин што, врз основа на режимот за заштита, ќе се организира распоред на активности и изградба на објекти кои ќе се усогласат со барањата кои ги поставува одржливото користење на природата и современиот третман на заштитата.

Посебно внимание при заштитата на природата, треба да се обрне на начинот, видот и обемот на изградбата што се предвидува во заштитените простори за да се одбегнат или да се надминат судирите и колизиите со инкомпатабилните функции. За таа цел е неопходно почитување на следните принципи:

- Оптимална заштита на просторите со исклучителна вредност;
- Оптимална заштита на производните природни потенцијали и унапредување на природните блага;
- Зачувување на доминантните карактеристики на постојната состојба;
- Рационална изградба на инфраструктурата;
- Концентрација и ограничување на изградбата;
- Оптимална изградба на рекреативната инфраструктура;

– Правилен избор на соодветна локација.

Според Законот за заштита на природата (Сл. в. на РМ бр.67/04, бр.14/06, бр.84/07 и бр.35/10) и Законот за животна средина (Сл.в. на РМ бр.53/05, бр.81/05, бр.24/07, бр.159/08, бр.83/09 и бр.48/10) потребно е внесување на мерки за заштита на природата при планирањето и уредувањето на просторот кои треба строго да се почитуваат.

Од Студијата за заштита на природното наследство изработена за потребите на Просторниот План на Република Македонија, во Општина Дојран во близина на просторот предвиден за изградба на соларна електрана САН 01 има регистрирано природно наследство и тоа:

ДОЈРАНСКО ЕЗЕРО СП (споменик на природата - заштитен)

Дојранското Езеро е најмало тектонско Езеро во Република Македонија со површина од 2,73 ha. Лежи во нејзиниот југозападен дел и зазема површина од 43,1 km². Западниот поголем дел (27,3 km²) и припаѓа на Република Македонија, а источниот помал дел (15,8 km²) на Република Грција. Нивото на езерото е на надморска висина од 148 метри. Тоа е плитко езеро, со најголема длабочина од неколку метри. Басенот на Дојранското Езеро е создаден во времето на помладиот плиоцен додека самото езеро во дилuviумот. Всушност Дојранското Езеро е реликтен остаток од некогашното плеистоценско Пеонско Езеро кое зафаќало површина од околу 127 km². Дојранското Езеро е еутрофно езеро, богато со фито и зоопланктон. Од фитопланктонот најзастапени се сините алги *Cyanophyceae*. Од зоопланктонот во него се застапени 23 ракчиња и поголем број школки. Дојранското Езеро е познато по специфичниот начин на ловење риба во мавдри со помош на птици. Ихтиофуната на Дојранското Езеро е застапена со 15 видови од кои 4 се ендемични. Значајно е присуството на слатководната краба (*Potamon ibericum*).

Со исушувањето на литоралната зона на Дојранското Езеро уништени се хабитатите на голем број видови од безрбетната фауна, а особено каменестата биоценоза, вклучително и повеќе видови од водните полжави (плиткиот литорал на Дојранското Езеро го населуваа 92,8% видови од вкупно познатите 16 видови). Тоа беа главно, широко распространети видови од блатната фауна, а помеѓу нив и еден езерски ендемичен вид со *Locus typicus* токму во тој сега непостоечки езерски регион. Тоа е *Graecoanatolica macedonica*, од фамилијата *Orientaliniidae*, надфамилија *Hydrobioldea*.

Објектот има флористичко, зоолошко и туристичко-рекреативно значење.

Дојранското Езеро последниве 10-ина години се судира со проблемот на значително намалување на нивото на водата како резултат на лошата хидролошка состојба во Република Македонија, за што голем придонес имаше нагло испуштање на вода во 1978 година (околу 5 милиони m³, како потреба за наводнување на земјоделските површини во Република Грција, со што се поремети еколошката рамнотежа на езерскиот екосистем). Со тоа се доведоа во опасност од загрозување поедини езерски зони како и одредени групи на организми. Во прв ред во многу неповолна состојба се најдоа птиците заради тоа што најважните гнездилишни места (појасот на трска) останаа на суво. Големи промени претрпе и литоралната зона а исчезнаа и поголем број видови на алги кои беа ендемични за ова езеро. Од нив 35 беа нови за Македонија, 3 нови за Европа и 8 ендемити.

Според меѓународниот сојуз за заштита на природата и природните богатства (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources - IUCN) има меѓународен статус: III и режим на заштита: 4, 5 и 7.

Просторот предвиден за изградба на соларна електрана СААН 01 е во непосредна близина на заштитен споменик на природата Дојранско Езеро, заради што е потребно при изработка на Локална урбанистичка планска документација за изградба на соларна електрана СААН 01, на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран, Општина Дојран, да се предвидат соодветни мерки за заштита согласно Законот за заштита на природата и строго да се почитуваат режимите за заштита, согласно валоризацијата дадена во Просторниот план на РМ (2004 година) - Студија за заштита на природното наследство, како и заштитните категории спрема Комисијата за национални паркови и заштитени подрачја (Commission on National Parks and Protected Areas - CNPPA) при Меѓународниот сојуз за заштита на природата и природните богатства (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources - IUCN).

Со оглед на тоа што предметната локација е во непосредна околина на Дојранското езеро, потребно е да се има во предвид заштитата на Дојранското езеро согласно Законот за заштита на Охридското, Преспанското и Дојранското езеро (Сл.в. на СРМ бр.45/77, 8/80, 51/88, 10/90 и 62/93) и Законот за заштита на природата (Сл. в. на РМ бр.67/04, бр.14/06, бр.84/07 и бр.35/10).

Заштитни категории према Меѓународниот сојуз за заштита на природата и природните богатства (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources - кратенка IUCN):

Меѓународен статус: IUCN III - Споменици на природата

Овие категории обично содржат една или повеќе специфични природни обележја со извонредно национално значење, кои поради единственоста и реткоста, мораат да бидат заштитени. Овие специфични карактеристики за да бидат идеално заштитени треба да бидат ослободени од нарушувањата создадени со човечките активности или тие активности треба да бидат сведени на најмала можна мера, т.е. не треба да постои евиденција на такви активности. Овие области не се по големина одредени доколку содржат различност на карактеристики или репрезентативни екосистеми кои ќе ги оправдаат нивните вклучувања како национален парк. Големината не е значаен фактор, овие области треба само да бидат доволно големи за да го заштитат интегритетот на положбата. Иако оваа категорија може да има рекреативна и туристичка вредност, треба да биде управувана така, за да биде релативно ослободена од човековото вознемирување.

Овие области може да ги поседуваат или управуваат две центри или други државни владини агенции или организации толку долго колку е потребно да се осигура дека ќе бидат уредени кон заштита на нивните важни карактеристики за подолг период.

Заштитни режими, согласно валоризацијата дадена во Просторниот план на Република Македонија (2004 година)-студија за заштита на природното наследство

РЗ 4. Режим на заштита за хидролошки споменици

Ограничувања:

Со правилата е забрането:

- секако загадување на водата (на пр. да се испуштаат технолошки отпадни води, течни отпадоци, канализациски води и тн.);
  - да се искористуваат хидроенергетски (на пр. градење на брани, собирни езера за протечни, деривациски или прецрпни електрани, да се градат други разни хидроенергетски објекти и т.н.);
  - да се менува природната температура на водата (на пр. при употреба на водата за ладење на енергетски или индустриски објекти);
  - секоја друга промена на составот на водата (на пр. промена на рН, на количеството на органски или неоргански растопени но цврсти во водата материји);
  - менување на водниот режим (на пр. времено или стално одземање или додавање вода);
  - поголеми регулациски градежни работи (на пр. промена на насоката, обликот или длабочината на коритото, градење на прагови, утврдување на бреговите со ѕидани или бетонски насипи, градење на водени пречки и т.н.);
  - да се градат градби од сите видови на брегот или во непосредна близина на брегот (на пр. станови или викендици, туристички објекти, стопански градби, паркиралишта);
  - да се ограничи пристапот до водата доколку тоа не е од заштитни причини или за заштитата на обработливите површини во близина (на пр. огради, долови и други пречки и т.н.);
  - фрлање или пуштање на сите видови отпадоци во коритото, на брегот или во непосредната близина на водата;
  - возење со моторни чамци (освен со електрични мотори на акумулатор).
- По исклучок и по претходна согласност на соодветната служба за заштита можно е:
- да се градат патишта, мостови и инфраструктурни објекти на потесното подрачје на хидролошкиот објект односно водниот тек;
  - да се менува крајбрежната вегетација (на пр. да се проредуваат и сечат дрвја и грмушки, да се засадуваат бреговите и т.н.);
  - да се внесуваат (воведуваат) нови животински или растителни видови во водата или на крајбрежјето;
  - да се одзема спруд, песок или калиште од крајбрежјето, спрудината или од дното на коритото, помали регулациски, градежни работи (чистење на дното на определени делови и т.н.).

Дозволено е:

- возење со чамци и едрење;
- да се посетуваат бреговите;
- да се задржува околу водата (на пр. сончање);
- да се шета околу водата ако тоа не е во спротивност со други интереси (на пр. стопански, воднозаштитни или риболовни);
- риболов (во согласност со прописите за рибарство);
- капење, истражување на водената фауна и флора хидролошки и други природонаучни истражувања.

РЗ 5: Режим на заштита за ботанички споменици на природата

Ограничувања:

Со правилата е забрането:

- секоја работа која би ги изменила растителниот состав на самиот локалитет односно биотоп, на пр. отстранување или менување на вегетацијата. Менување на

водната состојба (на пр. испуштање, дигање или спуштање на нивото од водата, менување на киселоста или алкалноста на почвата, поплави, отстранување на земјата или каменитата подлога, засипување, фрлање на отпаден материјал и т.н.), градење на сите видови земјени работи);

- да се кине цвеќе, да се ископачуваат, берат, оштетуваат или кршат растенијата (зеленило, дрвја и грмушки) или да се уништуваат вегетационските формации кои се под посебна заштита (наведени се во описот);
- да се собираат семиња и плодови на растенијата кои се под посебна заштита;
- секакви други работи на постојниот локалитет кои штетно влијаат на растението или вегетационските формации, кои се под посебна заштита (наведени се во описот);
- да се изведуваат такви мелиорациони или регулациони работи во околината чии штетни последици може да се осетат на потесниот локалитет;
- да се загадуваат површински или подземни води кои би ги влошувале растителните услови на потесните локалитети;
- да се загадува воздухот со прашина или отровни гасови што условува влошување на растителните услови на потесниот локалитет.

По исклучок и по претходна согласност на соодветната служба за заштита, можно е:

- да се собираат растенија, нивните семиња или плодови за научно истражување или културно воспитни потреби;
- такво проучување на одделни растителни видови или вегетационски формации, односно нивниот биотоп, кои можат да ги влошат растителните услови или да се оштети популацијата на видовите.

Забелешка:

Домашните научно истражувачки организации кои се занимаваат со биолошки односно природонаучни истражувања, можат да добијат општо одобрение за научни истражувања на ботаничките споменици на природата, откако ќе ги засноваат своите потреби и откако соодветната служба ќе ги запознае со порано наведените и други можни заштитни режими. На соодветната служба за заштита треба да ја пријават датата и траењето на секоја посета, видот на научното истражување и да го јават името (или имињата) на истражувачите, односно соработниците, кои ќе ја направат посетата.

Дозволено е:

- постојното стопанско искористување како на пр. косење, пасење, обработка на земја, шумско искористување (ако не се посебно наведени работите кои се во спротивност со интересите на заштитата);
- лов;
- риболов;
- посета на локалитетите и фотографирање на растенијата (ако тоа не е опасно за растителните видови или вегетационските формации и ако тоа не е посебно ограничено во конкретниот пример).

РЗ 7: Режим на заштита за зоолошки споменици на природата

Ограничувања:

Со ивралајта е забрането:

- секоја работа која ќе ги измени животните услови на потесниот локалитет односно биотоп, на пр. отстранување или промена на вегетацијата, промена на водената состојба (на пр. неушување, подигање или спуштање на нивото на почвената вода, поплави и т.н.) градење на сите видови и земјени работи, отстранување на земјени или каменести подлоги, засипување (фрлање на отпаден материјал);

- да се ловат или собираат животни за ненаучни работи, да се бркаат или уништуваат животни (возрасни примероци или нивните развојни форми) како и животински групи кои се под посебна заштита (наведени се во описот);
- да се уништуваат или оштетуваат гнезда или места каде што животните се размножуваат или здружуваат;
- да се предизвикуваат буки, експлозии или вибрации;
- вештачки да се осветлуваат животните, нивните гнезда, животинските живеалишта, засолништа или местата каде што се хранат или размножуваат животните;
- на друг начин да се посегнува на потесниот локалитет и на тој начин штетно да се влијае на животните кои се под посебна заштита (наведени се во описот);
- да се изведуваат такви мелiorациски или регулационски работи во околината чии штетни последици е можно да се осетат на потесното подрачје;
- да се загадуваат површинските и подземните води кои ги ослабуваат животните услови на потесниот локалитет;
- да се загадува воздухот со прашина, аеросоли или отровни гасови и на тој начин да се вложуваат животните услови на потесниот локалитет.

По исклучок и по претходна согласност на соодветната служба за заштита можно е:

- да се собираат или ловат примероци на животни или нивните развојни форми за научно истражувачки или културно воспитни потреби;
- такви истражувања на одделни животински видови или групи и нивните биотопи, кои можат да им попречат на нивните животни услови;
- да се набљудуваат или фотографираат животните под стручно водство.

Забелешка :

Домашните научно-истражувачки организации кои се занимаваат со биолошки односно природонаучни истражувања, можат да добијат општо одобрение за научни истражувања на ботаничките споменици на природата откако ќе ги засноваат своите потреби и откако соодветната служба ќе ги запознае со порано наведените и можни други заштитни режими. На соодветната служба за заштита треба да ја пријават датата и траењето на посетата, видот на научното истражување и да го јават името (или имињата) на истражувачите, односно соработниците, кои ќе ја направат посетата.

Дозволено е:

- постојано стопанско искористување, како на пример: косење, пасење, обработка на земја, шумско искористување, доколку во одделни примери не се назначени одделните работи кои се во спротивност со интересите на заштитата;
- ловење, доколку не се однесува на видовите кои се предмет на заштита и ако не се одделно означени дека се во спротивност со интересите на заштитата;
- риболов, доколку не се однесува на видовите кои се предмет на заштита и ако не се одделно означени дека се во спротивност со интересите на заштитата.

Доколку при изработка на Локалната урбанистичка планска документација или при уредувањето на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат следните мерки за заштита на природното наследство:

- Утврдување на границите и означување на сите објекти кои би можеле да бидат предложени и прогласени како природно наследство;
- Забрана за вршење на какви било стопански активности кои не се во согласност со целите и мерките за заштита утврдени со правниот акт

- за прогласување природното добро или просторениот план за подрачје со специјална намена;
- Магистралната и останатата инфраструктура (надземна и подземна) да се води надвор од објектите со природно вредности, а при помали зафати потребно е нејзино естетско вклопување во природниот пејзаж;
  - Воспоставување на мониторинг, перманентна контрола и надзор на објектите со природни вредности и преземање на стручни и управни постапки за санирање на негативните појави;
  - Воспоставување на стручна соработка со соодветни институции во окружувањето;
  - Почитување на начелата за заштита на природата согласно Законот за заштита на природата (Сл.в. на РМ бр.67/04, бр.14/06, бр.84/07 и бр.35/10).

Заштита на културно-историско наследство

Во своето милениумско постоење, човековата цивилизација од праисторијата до денес, на територија на Р. Македонија, оставила значајни траги од вонредни културни, историски и уметнички вредности, кои го потврдуваат постоењето, континуитетот и идентитетот на македонскиот народ на овие простори.

Просторниот аспект на недвижното културно наследство е предмет на анализа во корелација со долгорочната стратегија за економски, општествен и просторен развој, односно стратегијата за зачувување и заштита на тоа наследство во услови на пазарно стопанство.

Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата, за потребите на Просторниот план на Републиката, изготви **Експертен елаборат за заштита на недвижното културно наследство** во кој е даден Инвентар на недвижно културно наследство од посебно значење.

Инвентарот содржи список на регистрирани и евидентирани недвижни културни добра, што подразбира список на недвижните предмети со утврдено својство споменик на културата, односно на недвижните предмети за кои основано се претпоставува дека имаат споменично својство. Тоа се: археолошки локалитети, цркви, манастири, џамии, бањи, безистени, кули, саат кули, турбиња, мавзолеи, конаци, мостови, згради, куќи, стари чаршии, стари градски јадра и други споменици со нивните имиња, локации, блиските населени места, период на настанување и општините во кои се наоѓаат спомениците.

Согласно Законот за заштита културното наследство (Сл.весник на РМ бр. 20/04, бр. 115/07), видови на недвижно културно наследство се: споменици, споменички целини и културни предели.

Значаен дел од недвижното културно наследство (околу 45%), се наоѓа во **руралните населби** и ридско-планинските подрачја, кои се целосно или делумно напуштени, што значително ја усложнува нивната заштита и користење.

На подрачјето кое е предмет на анализа **нема** регистрирани недвижни споменици на културата (Екпертен елаборат).

Во **Археолошката карта на Република Македонија**, која ги проучува предисториските и историските слоеви на човечката егзистенција, од најстарите

времиња до доцниот среден век, на анализираното подрачје, евидентирани се следните локалитети:

- **КО Нов Дојран** - Кај училиштите, средновековна црква со некропола, се наоѓа на северната периферија на населбата; Кула, утврдена населба од римско време; Манасиур, населба и некропола од римско, доцноантичко и старохристијанско време, се наоѓа на целиот простор ос современата населба, особено на патот за Стар Дојран; Манасиур, средновековна црква и некропола, се наоѓа во подножјето на активната црква; Тоилец, терми од римско време, се наоѓа на 4 км од населбата, на северозападниот брег на езерото; Црквиште, старохристијанска базилика, се наоѓа јужно од патот во централниот дел на градот; Червиканско Поле, депо на монети од хелинистичко време;

Според Просторниот план на Р.Македонија, најголем број на цели се однесуваат на третманот и заштитата на културното наследство во плановите од пониско ниво.

При изработка на планска документација од пониско ниво, да се утврди точната позиција на утврдениот *локалитет со културно наследство* и во таа смисла да се применат плански мерки за заштита на недвижно културно наследство:

- задолжителен третман на недвижното културно наследство во процесот на изработката на просторните и на урбанистичките планови од пониско ниво заради обезбедување на плански услови за нивната заштита, остварување на нивната културна функција, просторна интеграција и активно користење на спомениците на културата за соодветна намена, во туристичкото стопанство, во малото стопанство и услугите и во вкупниот развој на државата;
- планирање на реконструкција, ревитализација и конзервација на најзначајните споменички целини и објекти и организација и уредување на контактниот, околниот споменичен простор заради зачувување на нивната културно-историска димензија и соодветна презентација;
- измена и дополнување на просторните и урбанистичките планови заради усогласување од аспект на заштита на недвижното културно наследство.

Согласно Закон за просторно и урбанистичко планирање (Сл.в. на РМ бр.24/08 - пречистен текст и бр.91/09 - измена и дополна), во просторните и урбанистички планови, врз основа на документацијата за недвижното културно наследство, задолжително се утврдуваат: плански мерки за заштита на спомениците на културата, како и насоки за определување на режимот на нивната заштита.

Вградувањето соодветен режим за заштита на недвижното културно наследство во просторен и урбанистички план се врши според заштитно-конзерваторски основи за културно наследство (Согласно чл. 71 од Законот за заштита на културно наследство).

Недвижното културно наследство, без оглед дали е во прашање градителска целина или поединечен објект, како заедничко културно богатство на светот, во просторните и урбанистичките планови треба да се третира на

начин кој ќе обезбеди негово успешно вклопување во просторното и организационото ткиво на градовите и населените места или пошироките подрачја и потенцирање на неговите градежни обликовни и естетски вредности.

Туризам и организација на туристички простори

Туризмот и угостителството со својата основна функција-прифаќање, сместување и истовремено задоволување на голем број разновидни барања и желби на туристите, влијае како врз вкупната економија и развојот на одредена средина, а исто така има изразено влијание и врз просторот во кој ја обавува дејноста. Туризмот со своето мултиплицирано влијание во процесот на стопанисување, посредно и непосредно, ги вклучува и другите гранки и дејности во вкупната понуда на туристичкиот пазар. Ова, пред сè, се однесува на угостителството, трговијата, сообраќајот, занаетството, здравството и на разни други видови услуги. Исто така, преку туризмот се нудат и се продаваат и нематеријални вредности, како што се: разни информации, обичаи, фолклор, забава, спортско-рекреативни активности и слично.

Врз основа на комплексно согледаните природни и создадени услови и ресурси по обем, квалитет, распространетост или уникатност, функционалност, атрактивност и степен на активност, на територијата на Р. Македонија како посебни целини може да се издвојат следните видови на туристички потенцијали: водените површини, планините, бањите, целините и добрата со природно и културно наследство, транзитните туристички правци, градските населби, ловните подрачја и селата.

Согласно со основните долгорочни цели, концептот и критериумите за развој и организација на туристичката понуда, во Републиката се дефинирани вкупно 10 туристички региони со 54 туристички зони.

Предметната локација припаѓа на Средно-вардарски туристички регион со 6 туристички зони и 24 туристички локалитети. Локалитетот припаѓа на туристичките простори со национално значење.

Заштита од воени разурнувања, природни и техничко-технолошки катастрофи

Согласно Просторниот план на Република Македонија и согласно Законот за одбрана (Сл.в. на РМ бр.42/01, бр.05/03, бр.58/06, бр.110/08), Законот заштита и спасување (Сл.в. на РМ бр.36/04, бр.49/04 и бр.86/08) и Законот за управување со кризи (Сл.в.на РМ бр.29/05) просторот предвиден за изградба на соларна електрична СААН 1 на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран, во Општина Дојран се наоѓа во простори кои се индиректно загрозувани од воени дејствија.

Во согласност со член 53 од Законот заштита и спасување (Сл.в.на РМ бр.36/04) задолжително треба да се применуваат мерки за заштита и спасување. Тоа опфаќа пред сè изградба на објекти отпорни на сеизмички дејствија, регулирање на водотеците и изградба на систем на одбранбени насипи, изградба на снеготаштитни појаси и пошумување на голините, обезбедување на противпожарни пречки, изградба на објекти и заштита и изградба на потребната инфраструктура. За ефикасна заштита на населението и материјалните добра, задолжително треба да се обезбедат средства за лична и колективна заштита, материјално-технички средства потребни за спроведување на мерките за заштита

и спасување, обука за примена на средствата за заштита и спасување во за тоа предвидените центри.

Обврска за изградба на засолништа за основна заштита имаат инвеститорите на објектите наменети за телекомуникации, телевизиски, радио и печатени медиуми, значајни индустриски и енергетски објекти, значајни сообраќајни објекти и објекти наменети за јавни здравствени служби, образованието и културата.

Обврската за изградба на засолништа се однесува на загрозените зони. Загрозените зони ги утврдува Владата и истите се составен дел на просторните и урбанистичките планови.

Начинот на изградба, одржувањето и користењето на засолништата и другите заштитни објекти и определувањето на потребниот број на засолнишни места со уредба ги уредува Владата.

За ефикасна заштита на населението и материјалните добра, задолжително треба да се обезбедат средства за лична и колективна заштита, материјално-технички средства потребни за спроведување на мерките за заштита и спасување, обука за примена на средствата за заштита и спасување во за тоа предвидените центри.

Обврската на планирање и изградба на засолништа заради заштита на населението од воени разурнувања во станбените, стопанските, деловните, јавните и другите видови на градежни објекти е уредено со повеќе закони и подзаконски акти, и тоа:

- Закон за одбрана (Сл.в. на РМ бр.42/01, бр.05/03, бр.58/06, бр.110/08);
- Закон за заштита и спасување (Сл.в. на РМ бр.36/04, бр.49/04, бр.86/08);
- Закон за управување со кризи (Сл.в. на РМ бр. 29/05);
- Законот за просторно и урбанистичко планирање, (Сл.в на РМ бр.24/08 - пречистен текст и бр.91/09 - измена и дополна);
- Уредба за начинот на изградбата, одржувањето и користењето на засолништата и другите заштитни објекти и определувањето на потребниот број засолнишни места (Сл.в. на РМ бр.80/05);
- Уредба за спроведување на засолнувањето (Сл.в. на РМ бр.93/05);
- Уредба за начинот на применувањето на мерките за заштита и спасување, при планирањето и уредувањето на просторот и населбите, во проектите и при изградба на објектите, како и учество во техничкиот преглед (Сл.в. на РМ бр.105/05);
- Одлука за утврдување на загрозени зони (Сл.в. на РМ бр.105/05);
- Правилникот за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистички планови (Сл.в. на РМ бр.78/06) и
- Правилник за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање (Сл.в. на РМ, бр.78/06, бр.140/07, бр.12/09 и бр.93/09).

Со цел за поефикасна заштита обавезно е предвидување на современа громобранска инсталација и нејзино континуирано одржување.

Сеизмичките појави-земјотресите се доминантни природни непогоди во Република Македонија, кои можат да имаат катастрофални последици врз човекот и природата.

Присутни се низ вековите, над десет сеизмички жаришта во земјата или во нејзината поблиска и поширока околина. Земјотресите со умерени магнитуди ($M < 6,0$) можат да предизвикаат сериозни разурнувања, бидејќи традиционално градените објекти, особено во руралните средини, не можат да ги издржат овие земјотреси без значителни оштетувања.

На анализираното подрачје можни се потреси со јачина до IX⁰ по МКС.

Намалување на сеизмичкиот ризик може да се изврши со примена на соодветни економски мерки за заштита на создадените вредности (градежна интервенција на носивата конструкција на постојните објекти, заради доведување на отпорност против најсилните земјотреси), односно задолжителна примена на нормативно-правна регулатива, со која се уредени постапките, условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржив степен на сеизмичка заштита, кај изградбата на новите објекти.

Од останатите **метеоролошки појави** со карактеристики на елементарни непогоди се манифестираат појавата на **град, луњени ветрови и магли**.

Како посебна мерка за заштита од силните ветрови, покрај комуникациите, претставува изборот на вегетација.

Во инвестиционите проекти треба да се разработат мерките за заштита на човекот, материјалните добра и животната средина од природните катастрофи.

За успешно функционирање на **заштитата од други несреќи** во процесот на урбанистичко планирање потребно е да се превземат соодветни мерки за **заштита од пожари**, односно евентуалните човечки и материјални загуби да бидат што помали во случаи на пожарите.

Во процесот на планирање потребно е да се води сметка за конфигурација на теренот, степен на загрозеност од пожари и услови кои им погодуваат на пожарите: климатско-хидролошките услови, ружата на ветрови и слично кои имаат влијание врз загрозеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита од ваквите појави во урбанистички планови и проекти се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гаснење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожари, кои се однесуваат на:

- изворите за снабдување со вода, капацитетите на водоводна мрежа и водоводните објекти кои обезбедуваат доволно количество вода за гаснење на пожари;
- оддалеченоста меѓу објектите со различна намена и отпорност на пожари на конструкциите внатре во комплексот;
- широчината, носивоста и проточноста на патиштата со кои ќе се овозможи пристап на противпожарни возила до секој објект и нивно маневрирање за време на гаснење на пожарите.

Заштитата од пожари опфаќа мерки и дејности од нормативен, оперативен, организационен, технички, образовно-воспитен и пропаганден карактер, кои се уредени со Законот за заштита и спасување (Сл.в.на РМ бр.36/04, бр.49/04 и бр.86/08) кој е во согласност со директивите на Европска Унија, како и Уредбата за спроведување на заштитата и спасувањето од пожари.

Заштита од технички катастрофи - Едно од можните и неопходно потребни превентивни мерки за заштита од **техничко - технолошки катастрофи** е

планирањето, кое преку осознавање и анализа на состојбите и опасностите од можните инциденти, во одржувањето на инсталациите и опремата, треба да создаде прифатлив однос кон животната средина. Притоа основните методолошки постапки за планирање и уредување на просторот се:

- оценка на состојбите на природните компоненти на животната средина и степенот на загрозеност од појава на технички катастрофи;
- оценка на оптовареноста на просторот со технолошки системи со одредено ниво на ризик;
- анализа на меѓусебната зависност на природните услови и постојните технолошки системи;
- дефинирање на нивото на постојниот ризик при редовна секојдневна работа на технолошките системи и при појавата на инцидентни случаи;
- процена на загрозеноста на луѓето и материјалните добра;
- утврдување на критериумите за избор на оптимална варијанта на заштита врз основа на проценетиот степен на загрозеност.

Усогласување на планската документација со Просторниот план

Сите активности во просторот треба да се усогласат со насоките на Просторниот план на државата, особено значителните и оние кои се однесуваат на планирањето и изградбата на:

- државните инфраструктурни системи (патишта, железници, воздушен сообраќај, телекомуникации);
- енергетските системи, енерговоди и поголеми водостопански системи;
- градежните објекти важни за Државата;
- капацитетите на туристичката понуда;
- стопанските комплекси и оние кои се однесуваат на поголеми концентрации (слободни економски зони);
- капацитетите за користење на природните ресурси.

Просторните планови на регионите и на подрачјата од посебен интерес, просторните планови на општина, на општините во градот Скопје и на Градот Скопје, и урбанистичките планови се усогласуваат со Просторниот план на Републиката, особено во однос на следните елементи:

- намената и користењето на површините;
- мрежата на инфраструктура;
- мрежата на населби;
- заштитата на животната средина.

Насоките на Просторниот план на Републиката во однос на намената и користењето на површините се однесуваат на заложбата при изработката на урбанистичките планови, површините за сите урбани содржини треба да се бараат исклучиво на површини од послаби бонитетни класи (над IV категорија);

Посебни мерки и активности за остварување на рационалното користење и заштита на просторот, како и посебни интереси на просторниот развој се:

- Обезбедување на спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство и се организира и уредува просторот со цел за вкупен развој.
- Рационално користење на подрачјата за градба и нивно проширување или формирањето на нови врз база на критериумите за изготвување на соодветна планска документација.
- Насоките и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја треба да се утврдат со помош на стручни основи и упатствата од ресорите на земјоделството, водостопанството, шумарството и заштитата на животната средина.

ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА

Условите за планирање на просторот се наменети за потребите за изработка на Локална урбанистичка планска документација за изградба на соларна електрана СААН 1 на со капацитет 200 kW нам.в. Ковачевиќ, на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран, Општина Дојран.

Условите за планирање треба да претставуваат влезни параметри и смерници при планирањето на просторот за изградба на соларна електрана во согласност со Просторниот план на Република Македонија.

Економски основи на просторниот развој

- Согласно определбите на Просторниот план на Р. Македонија, идниот развој и разместеноста на економските дејности на овој простор треба да базира на примена на принципите и стандардите за заштита на животната средина, особено нивна превентивна примена и спречување на негативните влијанија врз животната и работна средина. Изградбата на Соларна електрана со капацитет од 200 kW на м.в. Ковачевиќ, КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран во општина Дојран ќе биде во функција на одржливиот економски развој преку примена на нови технологии за производство на енергија од обновливи извори.

Заштита на земјоделското земјиште

- При изработка на планската документација локациите за сите содржини треба да се бараат исклучиво на површини од послаби бонитетни класи (над IV категорија). Приоритет е заштитата на земјоделското земјиште и ограничување на трансформација на земјиштето од I-IV класа во неземјоделско земјиште.
- Врз основа на Законот за земјоделско земјиште (Сл. весник на РМ бр. 135/07 од 08.11.07), пренамена на земјоделско земјиште се регулира со членовите 48, 49, 50, 51. Согласно Член 49, при зафаќање на нови земјоделски површини од 1, 2, 3 и 4 бонитетна класа предвидени со програмата за изработка на урбанистички планови, ЕЛС се должни да прибават согласност за трајна пренамена од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Водоспојанска инфрасруктура

- Изградбата на соларната електрана со која ќе се користи сончевата енергија како обновлив ресурс во подрачје кое е сиромашно со хидроенергетски потенцијал, ќе допринесе за подобрување на енергетската покриеност на потрошувачите во согласност со принципите на еколошко искористување на ресурсите.

Енергетска инфрасруктура

- Зголемувањето на увозот на електрична енергија во последниве години ја потенцира важноста на изградбата на нови извори. Изградбата на соларната електрана, иако со мал капацитет, ќе даде придонес и во зголемување на учеството на обновливите извори на енергија.

- Просторот на кој се планира изградба на соларната електрана нема конфликт со постојните енергетски инфраструктурни водови.

Урбанизација

- Изградбата на **соларна електрана**, ќе предизвика позитивни ефекти базирано врз принципите на одржлив развој со максимално почитување и вградување на нормативите и стандарди за заштита на животната средина.

Домување

- Со изградбата на соларната електрана САН 01 на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран, Општина Нов Дојран, ќе се овозможи обезбедување на поквалитетни услуги за снабдување на домаќинствата со електрична енергија во овој дел на Р. Македонија, односно **квалитативно и квантитативно подигнување на комуналната опременост на станот како негова основна клетка.**

Индустрија

- Реализацијата на Локалната урбанистичка планска документација за изградба на предвидената соларна електрана со капацитет од 200 kW за производство на електрична енергија на м.в. Ковачевиќ, КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран во Општина Дојран ќе биде во функција на определбите за производство на енергија од обновливи извори.

Сообраќај и врски

- Наведените показатели ја потврдуваат добрата поставеност на локацијата во однос на сообраќајните правци и текови во Р. Македонија.
- Просторот на кој се планира изградба на соларната електрана нема конфликт со постојните комуникациски инфраструктурни водови.
- При планирање на локацијата да се почитува заштитна зона на патот, согласно Законот за јавни патшта (Сл.в. на РМ, бр.84/08, бр.52/09 и бр. 114/09).

Заштитна на живојната средина

- Согласно Законот за животната средина (Сл.в. на РМ, бр.53/05, бр.81/05, бр.24/07, бр.159/08 и бр.83/09) и Уредбата за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапка за оцена на влијанијата врз животната средина (Сл.в. на РМ, бр.74/05 и бр.109/09), за објекти од ваков профил потребно е да се утврди потреба од спроведување на постапка за оцена на влијанието на проектот врз животната средина. Потребата од оцена на влијанијата врз животната средина ја утврдува Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.
- Согласно Законот за животна средина (Сл.в. на РМ, бр.53/05, бр.81/05, бр.24/07, бр.159/08 и бр.83/09) и Законот за заштита на природата (Сл.в. на РМ, бр.67/04, бр.14/06 и бр.84/07), правните или физичките лица кои вршат дејности или активности кои не спаѓаат

во проектите за кои се спроведува постапка за оцена на влијанието врз животната средина се должни да изготват Елаборат за заштита на животната средина со цел да се оцени влијанието на дејностите или активностите врз животната средина, пред да започнат со спроведувањето на проектот и истиот да го достават до органот надлежен за одобрување на спроведувањето на проектот.

- Надлежноста за одобрување на елаборатот се утврдува согласно Уредбата за дејностите и активностите за кои задолжително се изработува елаборат, а за чие одобрување е надлежен градоначалникот на општината, градоначалникот на градот Скопје и градоначалникот на општините во градот Скопје (Сл.в. на РМ, бр.80/09) и Уредбата за дејностите и активностите за кои задолжително се изработува елаборатот, а за чие одобрување е надлежен органот за вршење на стручни работи од областа на животната средина (Сл.в. на РМ, бр.80/09).
- Евентуалниот отпад што може да се формира во тек на изградбата или експлоатациониот период треба да се депонира организирано со контролиран транспортен систем во постојната депонија.
- Заштита, унапредување и адекватно користење на природните предели, амбиентите и пејзажите во предвидениот простор.

Заштита на природното наследство

- Просторот предложен за изградба на соларна електрана се наоѓа во близина на заштитениот предел со посебни природни карактеристики Водно.
- Доколку Секторот за природно наследство при Министерството за животна средина и просторно планирање констатира дека изградбата на соларната електрана би можела да предизвика нарушување на биолошката и пределската разновидност во просторот, да се предвидат соодветни мерки за заштита согласно Законот за заштита на природата и строго да се почитуваат режимите за заштита, согласно валоризацијата дадена во Просторниот план на РМ (2004год) - Студија за заштита на природното наследство, како и заштитните категории спрема Комисијата за национални паркови и заштитени подрачја (Commission on National Parks and Protected Areas - CNPPA) при Меѓународната Унија за заштита на природата и природните ресурси (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources - IUCN).
- Доколку при изработката на Локалната урбанистичка планска документација или при уредувањето на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое може да биде загрошено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат соодветни мерки за заштита на природното наследство Законот за заштита на природата (Сл.в на РМ бр.67/04, бр.14/06, бр.84/07 и бр.35/10).

Заштита на културно-историското наследство

- При изработка на планска документација од пониско ниво, потребно е да се утврди точната позиција на утврдениот локалитет со културно наследство. Доколку при изведувањето на земјаните работи се најде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно-историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со чл.65 од Законот за заштита на културно наследство (Сл.весник на РМ бр.20/04, бр.115/07), односно веднаш да се запре со отпочнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство во смисла на чл.129 од Законот.

Развој на туризмот

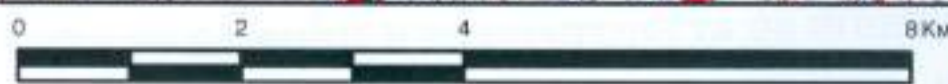
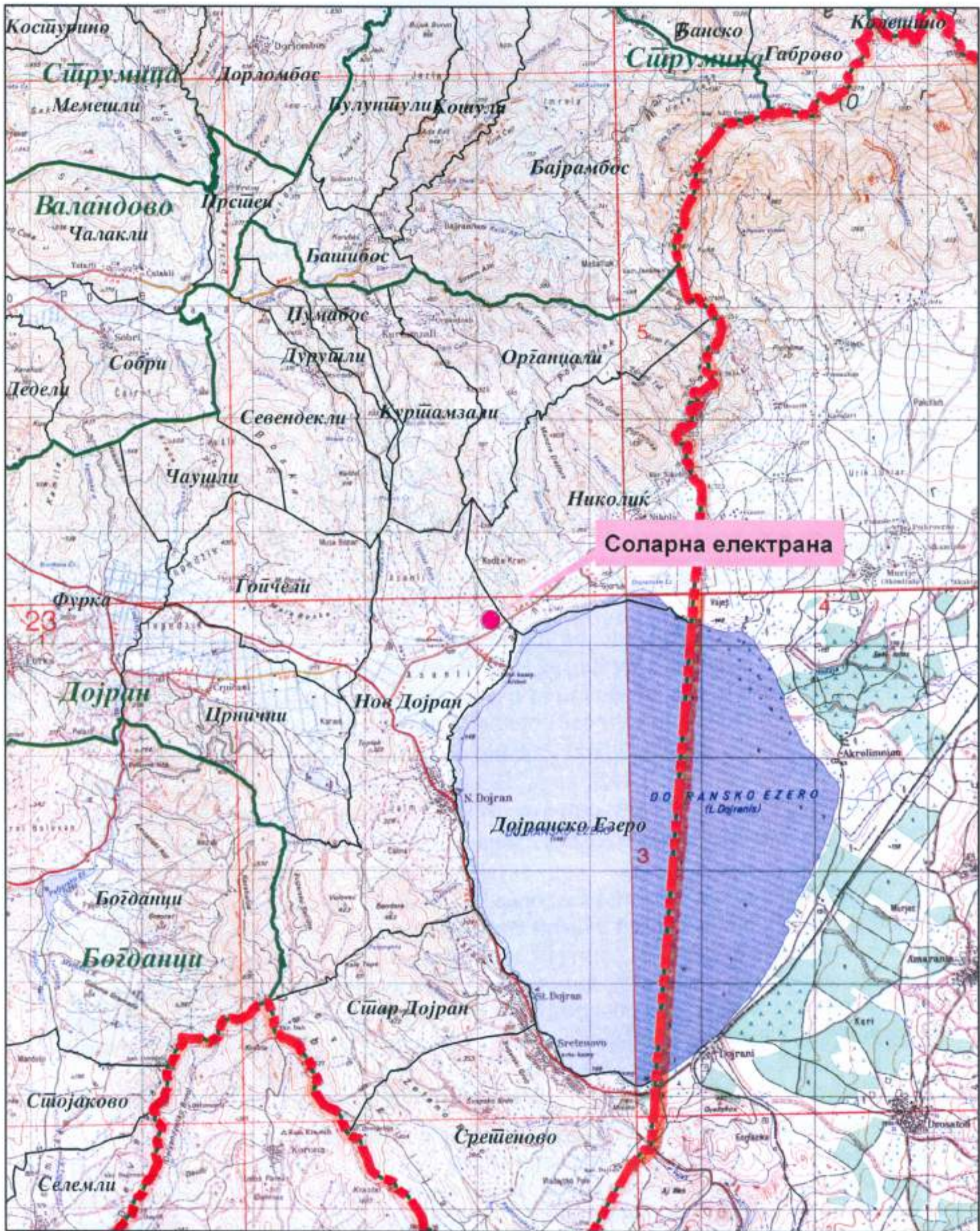
- Предметната локација припаѓа на Средно-вардарски туристички регион со 6 туристички зони и 24 туристички локалитети. Локалитетот припаѓа на туристичките простори со национално значење.
- Согласно поставките на Концептот и критериумите за развој и организација на туристичката дејност, за непречен развој на вкупната туристичка понуда на ова подрачје, се препорачува, при идната организација на стопанските дејности да се почитуваат критериумите за заштита и одржлив економски развој.

Заштита од воени разурнувања, природни и техничко-технолошки катастрофи

- Просторот предвиден за изградба на соларна електрана СААН 1 на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран, во општина Дојран се наоѓа во простори кои се индиректно загрозени од воени дејствија, што наметнува задолжителна примена на мерките за заштита и спасување.
- Задолжителна е примена на мерки за заштита од пожар.
- Предложениот простор за изградба на соларна електрана СААН 1 на КП 127 и КП 128, КО Нов Дојран, во Општина Дојран, се наоѓа во зона на IX степени по Меркалиевата скала на очкувани земјотреси, што наметнува задолжителна примена на нормативно-правна регулатива, со која се уредени постапките, условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржлив степен на сеизмичка заштита, кај изградбата на новите објекти.

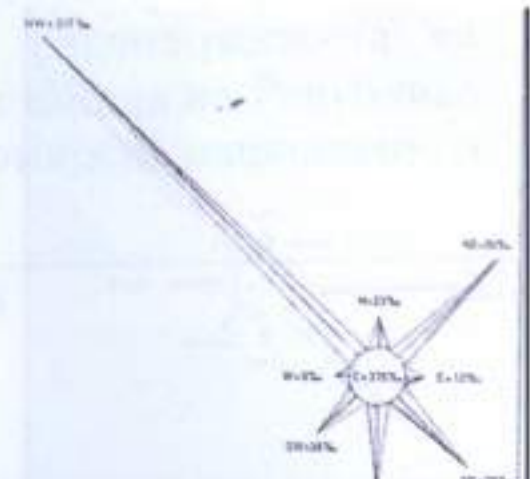

Местоположба на локацијата и ружа на ветрови

1:100.000

- Државна граница
- Општинска граница
- Катастарска граница

ИЗВОД ОД ПРОСТОΡЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

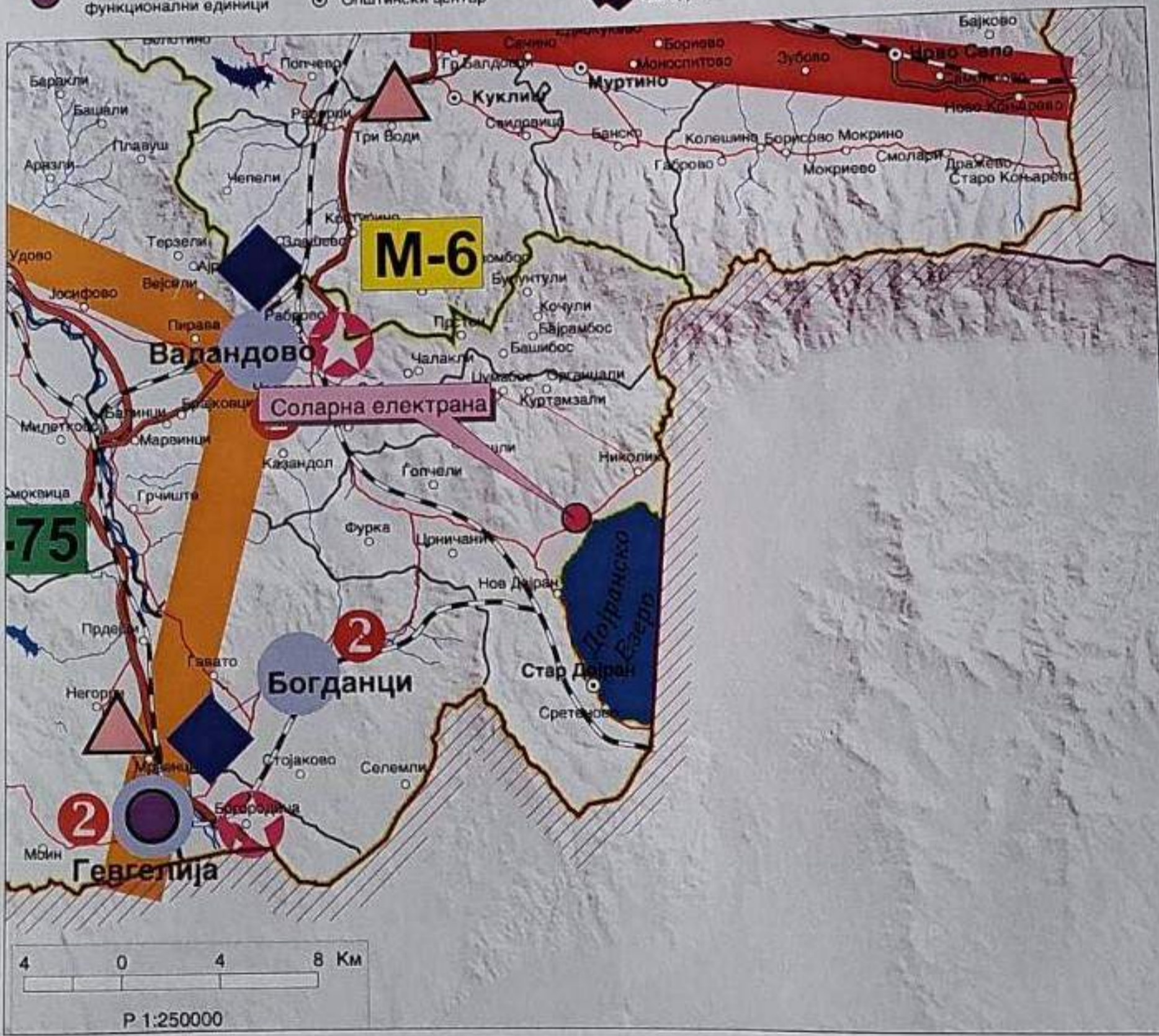
Тема:
Просторно-функционална организација

Карта бр. 22

Систем на населби и сообраќајна мрежа

Легенда:

	Центар на макрорегион		Управа		Средно образование		Високо образование		Слободна економска зона
	Центар на микрорегион		Просторно-функц. единици		Здравствена заштита		Терцијална здравствена заштита		Автопат
	Центри на просторно-функционални единици		Граници на алијанса на макрорегионални центри		Оски на развој		Јужна оска		Магистрален пат
			Општински центар		север-југ оска		северна оска		Регионален пат
					западна оска				Железничка мрежа
									Воздухопловно пристаниште
									Стопански аеродром
									Спортски аеродром

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:

Синтезни карти

Тема:

Биланс на намена на површините

Користење на земјиштето

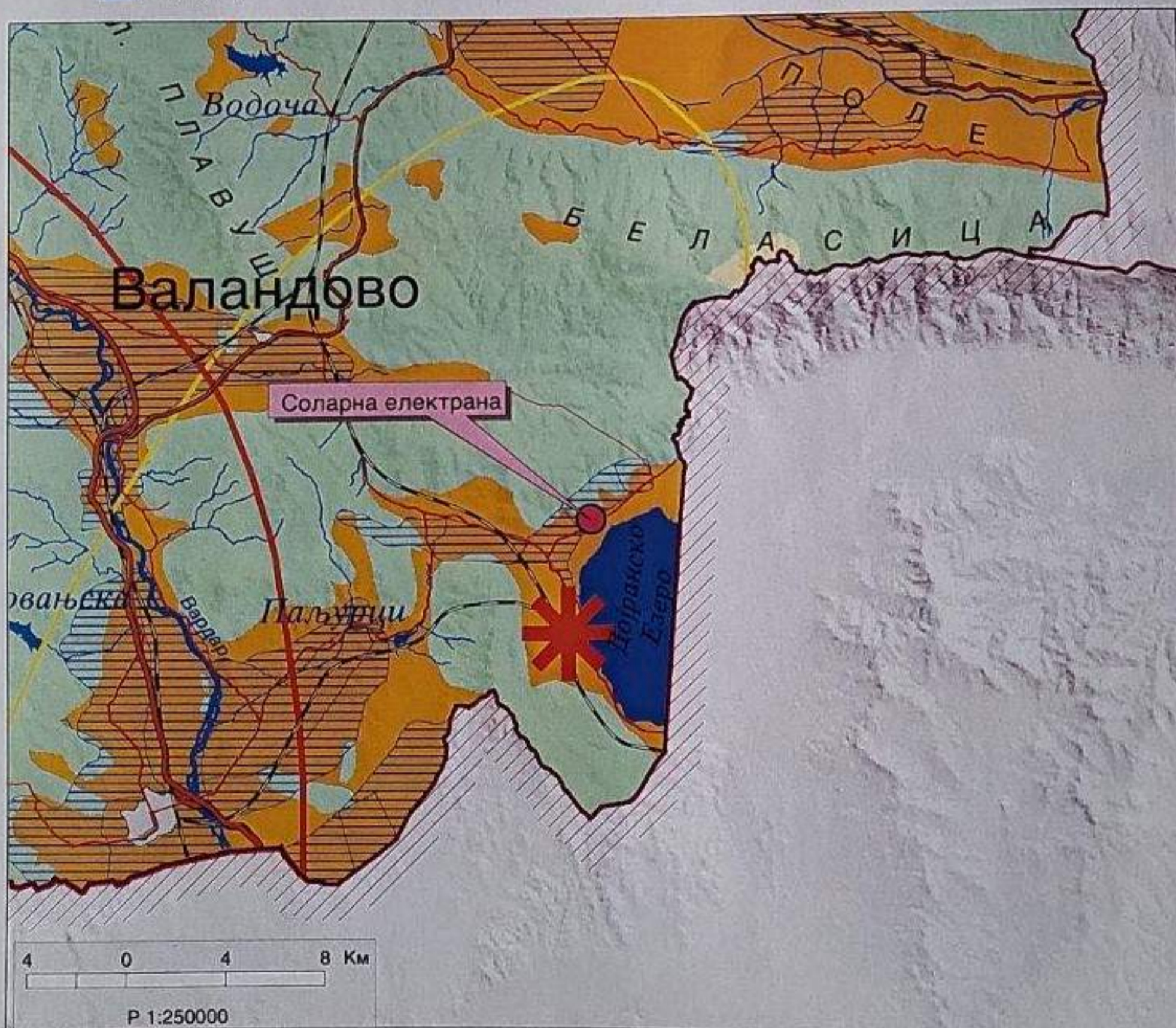
Карта бр. 20

Легенда:

- шуми и шумско земјиште
- земјоделско земјиште
- наводнувани површини
- високопланински пасишта
- акумулации

- зони за експлоат. на минерали
- туристички простори
- транзитни коридори
- туристички центри

- автопат
- магистрален пат
- регионален пат
- железничка мрежа
- воздухопловно пристаниште

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

Тема:
Техничка инфраструктура

Водостопанска и енергетска инфраструктура

Карта бр. 23

Легенда:

- Изворишта
- Водоводен систем
- Регионален водостопански систем
- Акумулации
- Акумулации по 2020г.
- Природни езера
- Наводнувани површини

Водостопански подрачја

- Термоелектрани
- Хидроелектрани

Далноводи
 110 kV
 220 kV
 400 kV

Трафостаници
 110 KV
 220 KV
 400 KV

- Рафинерија
- Нафтовод
- Индустриски топлани
- Рудник на јаглен
- Брикетара
- Гасовод
- Регулациони станици
- Канализационен систем

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

Тема:
Заштита на животна средина

Реонизација и категоризација на просторот за заштита

Карта бр. 24

Легенда:

Граници на региони за управување со животната средина

Заштита на простори со природни вредности

Рекултивација на деград. простори

Управување со загад. на воздух и вода

Заштита на реки со нарушен квалитет

Заштита на акумулации и реки за водозафати

Рекултивација на деградирани простори

Заштита на земјоделско земјиште

Заштита на шуми

Поволни подрачја за лоцирање регионални санитарни депонии

Поволни хидрогеол. средини за лоцирање на депонии

Споменичко подрачје

Археолошки локалитети

Споменички целини

